

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2021. szeptember 9.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogasztóvédelem – 2008/48/EK irányelv – Fogasztói hitel – A 10. cikk (2) bekezdése – A szerződésben kötelezően feltüntetendő információk – A hitel típusa, a hitelmegállapodás időtartama, a késedelmi kamatláb és a hitelmegállapodás megkötésekor alkalmazandó késedelmi kamatláb kiigazítására vonatkozó mechanizmus feltüntetésének kötelezettsége – A késedelmi kamatlábnak a tagállam központi bankja által meghatározott alapkamatláb változásától függő módosítása – A határidő előtti visszafizetés esetén fizetendő kártalanítás – A késedelmi kamatláb és a kártalanítás módosítására vonatkozó számítási mód feltüntetésének kötelezettsége – A hitelmegállapodás felmondására vonatkozó, a nemzeti szabályozásban szereplő, a 2008/48 irányelvben azonban nem szereplő lehetőségek említése tekintetében fennálló kötelezettség hiánya – A 14. cikk (1) bekezdése – A fogyasztó által gyakorolt, a 10. cikk (2) bekezdése alapján történő kötelező tájékoztatás hiányára alapított elállási jog – Határidő nélküli joggyakorlás – A hitelező által felhozott jogvesztési vagy joggal való visszaélésre vonatkozó kifogás tilalma”

A C-33/20., C-155/20. és C-187/20. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság, Németország) a Bírósághoz 2020. január 23-án, március 31-én és április 28-án érkezett, 2020. január 7-i, március 5-i és március 31-i határozataival terjesztett elő az

UK

és

a **Volkswagen Bank GmbH (C-33/20)**,

valamint

RT,

SV,

BC

és

a **Volkswagen Bank GmbH,**

* Az eljárás nyelve: német.

a **Skoda Bank**, a Volkswagen Bank GmbH leányvállalata (C-155/20),

valamint

JL,

DT

és

a **BMW Bank GmbH**,

a **Volkswagen Bank GmbH** (C-187/20)

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Safjan (előadó) és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: G. Hogan,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- UK képviselőjében C. Kress Rechtsanwalt,
- RT képviselőjében T. Röske Rechtsanwalt,
- JL képviselőjében M. Basun Rechtsanwalt,
- a Volkswagen Bank GmbH képviselőjében I. Heigl és T. Winter Rechtsanwältin,
- a BMW Bank képviselőjében R. Hall Rechtsanwalt,
- a német kormány képviselőjében J. Möller, M. Hellmann, U. Bartl és E. Lankenau, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, J. Vlácil és S. Šindelková, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében G. Goddin és B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. július 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 133., 66. o.; helyesbítések: HL 2009. L 207., 14. o.; HL 2010. L 199., 40. o.; HL 2011. L 234., 46. o.) 10. cikke (2) bekezdésének és 14. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányulnak.
- 2 E kérelmeket a C-33/20. sz. ügyben az UK és a Volkswagen Bank, a C-155/20. sz. ügyben az RT, SV és BC, valamint a Volkswagen Bank és a Skoda Bank, a Volkswagen Bank leányvállalata (a továbbiakban: Skoda Bank), továbbá a C-187/20. sz. ügyben a JL és DT, valamint a BMW Bank és a Volkswagen Bank között az e bankokkal kötött hitelszerződésektől való, UK, RT, SV, JC, JL és DT általi elállás érvényessége tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2008/48 irányelv (30) és (31) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:

„(30) Ezen irányelv nem szabályozza a hitelmegállapodások érvényességével kapcsolatos szerződésjogi kérdéseket. Ezért a tagállamok e területen fenntarthatnak vagy bevezethetnek a közösségi joggal összhangban lévő nemzeti rendelkezéseket. [...]

(31) Annak érdekében, hogy a fogyasztók a hitelmegállapodás szerinti jogait és kötelezettségeiket megismerhessék, a hitelmegállapodásnak világosan és tömören tartalmaznia kell valamennyi szükséges információt.”
- 4 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

[...]

i) »teljeshiteldíj-mutató«: a hitel fogyasztó által viselt teljes költsége a teljes hitelösszeg éves százalékában kifejezve, beleértve – adott esetben – a 19. cikk (2) bekezdésében említett költségeket;

j) »hitelkamatláb«: rögzített vagy változó százalékban kifejezett, a lehívott hitel összegére éves szinten alkalmazott kamatláb;

k) »rögzített hitelkamatláb«: a hitelmegállapodásban a hitelező és a fogyasztó a hitelmegállapodás teljes időtartamára egyetlen hitelkamatlábát, vagy a részidőszakokra több hitelkamatlábát állapít meg, kizárólag egy adott rögzített százalékarányt alkalmazva. Ha a hitelmegállapodás nem határozza meg valamennyi hitelkamatlábát, úgy a hitelkamatláb kizárólag arra a részidőszakra vonatkozóan tekintendő rögzítettnek, amelynek tekintetében a hitelkamatlábakat kizárólag a hitelmegállapodás megkötésekor elfogadott, adott rögzített százalékarány határozza meg;

[...]

- n) »kapcsolt hitelmegállapodás«: olyan hitelmegállapodás, amelynek esetében
- i. az adott hitel kizárólag meghatározott áruk értékesítésével vagy egy meghatározott szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos megállapodás finanszírozását szolgálja; és
 - ii. a két megállapodás objektív szempontból kereskedelmi egységet képez; kereskedelmi egységről van szó, ha a szállító vagy a szolgáltató maga finanszírozza a hitelt a fogyasztó részére, vagy ha ezt egy harmadik személy finanszírozza, ha a hitelező a szállító vagy szolgáltató által nyújtott szolgáltatásokat a hitelmegállapodás megkötésének vagy előkészítésének céljára használja fel, vagy ha a hitelmegállapodásban meghatározott árut vagy meghatározott szolgáltatást rögzítettek.”
- 5 Ugyanezen irányelvnek „A hitelmegállapodásokban feltüntetendő információk” című 10. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A hitelmegállapodásokat nyomtatott formában vagy más tartós adathordozón kell elkészíteni.

Valamennyi szerződő félnek kézhez kell kapnia a hitelmegállapodás egy-egy példányát. Ez a cikk nem érinti a hitelmegállapodások megkötésének érvényességére vonatkozó, a közösségi joggal összhangban álló nemzeti rendelkezéseket.

(2) A hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a következőket:

a) a hitel típusa;

[...]

c) a hitelmegállapodás időtartama;

d) a teljes hitelösszeg és a hitel lehívására vonatkozó feltételek;

e) meghatározott áru vagy szolgáltatás vonatkozásában halasztott fizetés formájában nyújtott hitel vagy kapcsolódó hitelmegállapodások esetén az áru vagy szolgáltatás és annak készpénzára;

[...]

l) a késedelmes fizetések esetén alkalmazandó, a megállapodás megkötése időpontjában alkalmazandó kamat és a kiigazítására vonatkozó rendelkezések, valamint adott esetben a fizetendő késedelmi díjak;

[...]

r) a határidő előtti visszafizetés joga, a határidő előtti visszafizetés eljárása, valamint adott esetben tájékoztatás a hitelező ellentételezési jogáról és az ellentételezés meghatározásának módjáról;

s) a hitelmegállapodás felbontása jogának gyakorlása esetén alkalmazandó eljárás;

- t) a fogyasztó számára rendelkezésre áll-e peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás, és ha igen, akkor az milyen módon vehető igénybe;
- u) adott esetben az egyéb szerződési feltételek;
- [...]
- 6 Ugyanezen irányelv „Nyílt végű hitelmegállapodások” című 13. cikke előírja azokat a feltételeket, amelyek mellett a fogyasztó és a hitelező felbonthatja a nyílt végű hitelmegállapodást.
- 7 Ugyanezen irányelvnek „Az elállás joga” címet viselő 14. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:
- „A fogyasztó tizennégy naptári napon belül indokolás nélkül elállhat a hitelmegállapodástól.
- Az elállásra nyitva álló időszak kezdete:
- a) vagy a hitelmegállapodás aláírásának napja; vagy
- b) az a nap, amikor a fogyasztó a 10. cikk értelmében megkapja a szerződéses feltételeket és tájékoztatást, ha ez az időpont későbbi, mint az a) pontban említett időpont.”
- 8 Ezen irányelv „Harmonizáció és az irányelv kötelező jellege” című 22. cikkének (1) bekezdése kimondja:
- „Amennyiben ez az irányelv harmonizált rendelkezéseket tartalmaz, a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy a nemzeti jogukba nem vezethetnek be az ebben az irányelvben meghatározottaktól eltérő rendelkezéseket.”
- 9 Az említett irányelv „Szankciók” című 23. cikke a következőképpen szól:
- „A tagállamoknak meg kell állapítaniuk az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megszegése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és minden szükséges intézkedést meghoznak azok végrehajtásának biztosítására. Az előírt szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük.”

A német jog

- 10 Az 1994. szeptember 21-i Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuchnak (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény, BGBl. 1994. I., 2494. o.; helyesbítés: BGBl. 1997. I., 1061. o.) az alapügy tényállására alkalmazandó változatában a „Tájékoztatási követelmények fogyasztói kölcsönszerződések, ellenérték fejében nyújtott finanszírozási támogatás és adásvételi szerződések esetében” című 247. cikk a következőképpen rendelkezik:
- „[...]

3. § A szerződéskötést megelőző tájékoztatás tartalma,

(1) A szerződés megkötését megelőző tájékoztatásnak a következőket kell tartalmaznia:

[...]

11. a késedelmes fizetés esetén alkalmazandó kamatláb és esetleges kiigazításának módja, valamint adott esetben a késedelem esetén fizetendő díjak,

[...]

6. § A szerződés tartalma

(1) A fogyasztói hitelmegállapodásnak világos és érthető módon tartalmaznia kell a következőket:
1. a 3. § (1) bekezdésének 1–14. pontja és (4) bekezdése szerinti információk,

[...]

5. a szerződés felbontása esetén alkalmazandó eljárás,

[...]

7. § A szerződésben feltüntetendő egyéb információk

(1) A fogyasztói hitelmegállapodásnak világos és érthető módon tartalmaznia kell a következő információkat, amennyiben azok jelentőséggel bírnak a szerződés szempontjából:

[...]

3. a határidő előtti visszafizetés esetén fizetendő ellentételezés kiszámításának módja, feltéve, hogy a hitelező érvényesíteni kívánja az ilyen ellentételezéshez való jogát abban az esetben, ha az adós határidő előtt fizeti vissza a kölcsönt,

[...]”

11 A Bürgerliches Gesetzbuchnak (polgári törvénykönyv; a továbbiakban: BGB) az alapügy tényállására alkalmazandó változatában „Az alapkamat mértéke” című 247. § előírja:

„(1) Az alapkamatláb 3,62%. Az alapkamatlábat minden év január 1-jén és július 1-jén ki kell igazítani annyi százalékponttal, amennyivel a referenciaérték a legutóbbi kiigazítás óta emelkedett vagy csökkent. A referenciaérték megfelel az Európai Központi Bank által az érintett félév első naptári napját megelőzően végrehajtott legutolsó irányadó refinanszírozási műveletre megállapított kamatlábnak.

(2) A Deutsche Bundesbank [német szövetségi bank] az alapkamatlábat az (1) bekezdés második mondatában meghatározott időpontokat követően haladéktalanul közzéteszi a *Bundesanzeigerben*.”

12 A BGB „Késedelmi kamatok és a késedelemről eredő kár megtérítésének egyéb módjai” című 288. §-a (1) bekezdésében így rendelkezik:

„Pénztartozás esetén a késedelem idejére kamat fizetendő. Az éves késedelmi kamatláb 5 százalékponttal haladja meg a mindenkori alapkamatlábat.”

- 13 A BGB-nek „A folyamatos teljesítésű szerződések súlyos szerződésszegés miatti felmondása” című 314. §-a (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A folyamatos teljesítésű szerződéseket nyomós okkal bármely fél felmondási idő nélkül felmondhatja. Nyomós oknak minősül, ha az eset összes körülményére és a felek érdekeire tekintettel a szerződéses jogviszonynak a megállapodás szerinti időtartamig vagy a felmondási idő lejártáig történő fenntartása a felmondást közlő féltől nem várható el.”

- 14 A BGB „A fogyasztókkal kötött szerződésekben szereplő elállási jog” című 355. §-ának szövege a következő:

„(1) Amennyiben a fogyasztót jogszabály alapján e rendelkezés szerint elállási jog illeti meg, a fogyasztót és a kereskedőt a szerződéskötési szándéknyilatkozataik a jövőre nézve nem kötik, ha a fogyasztó a megjelölt határidőn belül e szándéknyilatkozatát visszavonja. [...]

(2) Az elállásra nyitva álló időszak 14 nap. Az elállásra nyitva álló időszak kezdete eltérő rendelkezés hiányában a szerződés aláírásának időpontja.”

- 15 A BGB-nek „A fogyasztói hitelmegállapodásokban szereplő elállási jog” című 356b. §-ának (2) bekezdése a következőket írja elő:

„Ha az adósnak az (1) bekezdés alapján átadott dokumentum nem tartalmazza a 492. § (2) bekezdésében előírt kötelezően feltüntetendő információkat, a határidő nem kezdődik meg, amíg e hiányosságot nem pótolta a 492. § (6) bekezdésének megfelelően [...]”.

- 16 A BGB-nek 357. §-ának címe „A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződések kivételével az üzlethelyiségen kívül és a távollevők között kötött szerződésektől való elállás jogkövetkezményei”. E rendelkezés (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A kapott szolgáltatásokat legkésőbb 14 napon belül vissza kell szolgáltatni.”

- 17 A BGB-nek „A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződésektől való elállás jogkövetkezményei” című 357a. §-ának (1) bekezdése értelmében:

„A kapott szolgáltatásokat legkésőbb 30 napon belül vissza kell szolgáltatni.”

- 18 A BGB-nek „Az elállás tárgyát képező szerződéshez kapcsolt szerződés” című 358. §-ának szövege a következő:

„[...]”

(2) Ha a fogyasztó a 495. § (1) bekezdése vagy az 514. § (2) bekezdésének első mondata alapján érvényesen visszavonta a fogyasztói hitelmegállapodás megkötésére irányuló szándéknyilatkozatát, akkor az érintett fogyasztói hitelmegállapodáshoz kapcsolt, adásvételre vagy egyéb szolgáltatás nyújtására vonatkozó megállapodás megkötésére irányuló szándéknyilatkozata sem köti őt a továbbiakban.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti adásvételi vagy egyéb szolgáltatásnyújtási szerződést és a hitelmegállapodást össze kell kapcsolni, ha a hitel részben vagy egészben a másik szerződés finanszírozását szolgálja, és ha a kettő egy gazdasági egységet képez. Az ilyen egységet különösen akkor kell elfogadni, ha a kereskedő maga finanszírozza a fogyasztó ellenszolgáltatását, vagy ha harmadik személy általi finanszírozás esetén a hitelező bevonja a kereskedőt a hitelmegállapodás előkészítésébe vagy megkötésébe.

(4) A 355. § (3) bekezdését és a kapcsolt szerződés típusától függően a 357–357b. §-t értelemszerűen alkalmazni kell a kapcsolt szerződéstől való elállásra, tekintet nélkül a forgalmazás módjára. [...]

[...] A hitelezőt a fogyasztóval szemben megilletik a kereskedő kapcsolt szerződésből eredő jogai, és terheli a kereskedő e szerződésből eredő kötelezettségei az elállás jogkövetkezményei tekintetében, ha az elállás hatályosulásának időpontjában a kölcsön összegét már kifizették a kereskedőnek.”

19 A BGB „Szerződéskötést megelőző tájékoztatási kötelezettség a fogyasztókkal kötött hitelmegállapodások esetében” című 491a. §-ának (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A fogyasztóval kötött hitelmegállapodás keretében a hitelező köteles tájékoztatni az adóst az [EGBGB] 247. cikkéből foglaltakról az ott meghatározott formában.”

20 A BGB „Írásba foglalás, a szerződés tartalma” című 492. §-ának értelmében:

„(1) A fogyasztói hitelszerződéseket írásba kell foglalni, kivéve ha jogszabály ennél szigorúbb formát ír elő. [...]

(2) A megállapodásnak tartalmaznia kell az [EGBGB] 247. cikkének 6–13. §-ában a fogyasztókkal kötött hitelmegállapodások tekintetében előírt tájékoztatást.

[...]

(5) A szerződéskötést követően a hitelező tartós adathordozón köteles tájékoztatni az adóst.”

21 A BGB „Az elállás joga; várakozási időszak” címet viselő 495. §-ának (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Fogyasztói hitelmegállapodás esetén az adóst megilleti a [BGB] 355. §-a szerinti elállási jog.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

C-33/20. sz. ügy

22 2015. december 19-én UK fogyasztóként egy magáncélú használatra szánt Volkswagen márkájú gépjármű vásárlása céljából 10 671,63 euró összegre vonatkozó hitelszerződést kötött a Volkswagen Bankkal (a továbbiakban: a C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződés). E jármű eladója az Hahn Automobile GmbH & Co. KG (a továbbiakban: A eladó) volt. Mivel a vételár 15 200 euró tett ki, UK 5000 euró előleget fizetett az A eladónak, és hitelből finanszírozta a 10 200 euró összeget, valamint a fennmaradó tartozásra vonatkozó biztosítás 471,63 euró összegű egyszeri díját, vagyis összesen 10671,63 eurót.

- 23 A C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződés a következő rendelkezést tartalmazta:
- „A szerződés felmondását követően törvényes késedelmi kamatot számítunk fel Önnel szemben. Az éves késedelmi kamatláb 5 százalékponttal haladja meg a mindenkori alapkamatlábat.”
- 24 Ezenkívül az UK részére átadták az „általános európai fogyasztói hiteltájékoztató” című dokumentumot. E dokumentum a következőket tartalmazta:
- „Az éves késedelmi kamatláb öt százalékponttal haladja meg a vonatkozó alapkamatlábat. Az alapkamatlábat a Német Szövetségi Bank határozza meg, és azt minden év január 1-jén, illetve július 1-jén állapítja meg.”
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződés nem tüntette fel számszerűen az alkalmazandó késedelmi kamatlábat, de még az alkalmazandó referencia-kamatlábat, azaz a BGB 247. §-ában említett alapkamatlábat sem. Ezenkívül e bíróság megállapítja, hogy e szerződés a késedelmi kamatláb kiigazításának mechanizmusát sem tartalmazta, mivel az UK részére átadott, az előző pontban említett dokumentum, a BGB 492. §-ának (1) bekezdésében előírt írásbeli alaki követelmény be nem tartása miatt nem képezte a C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződés részét.
- 26 A C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződés a következőket írta elő:
- „A bank a határidő előtti visszafizetéshez közvetlenül kapcsolódó veszteségért a határidő előtti visszafizetés miatti megfelelő kártalanítást követelhet. A bank a veszteséget a Bundesgerichtshof [(szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország)] által előírt pénzügyi számítási módszernek megfelelően számítja ki, amely többek között a következőket veszi figyelembe:
- az időközben megváltozott kamatláb,
 - a hitelre eredetileg megállapított pénzforgalom,
 - a bank elmaradt haszna,
 - a határidő előtti visszafizetéssel kapcsolatos adminisztratív költségek (kezelési költségek), valamint
 - a kockázati költségek és a határidő előtti visszafizetés folytán megtakarított adminisztratív költségek.”
- 27 Ami a C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződés hitelező általi, nyomós indokkal történő felbontásának feltételeit illeti, e szerződés nem rendelkezett arról, hogy e felbontásnak milyen formában kell történnie, és a hitelező számára az említett szerződés felbontására nyitva álló határidő sem került meghatározásra. Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, ugyanezen szerződés nem említette a kölcsönvevőt a BGB 314. §-a alapján megillető, a fenti szerződéstől való elállásra vonatkozó jogot.
- 28 A Volkswagen Bank igénybe vette az A eladónak a C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződés előkészítése és megkötése érdekében nyújtott szolgáltatásait. Ezen eladó konkrétan hitelközvetítőként járt el a Volkswagen Bank javára, és az általa nyújtott típusszerződéseket használta. E szerződés előírta, hogy UK köteles 2016. február 15-től visszafizetni a 11 545,26 euró

- összegű kölcsönösszeget (a kölcsönvett 10 671,63 euró nettó tőkeösszeget és az azt terhelő 873,63 euró kamatot) 48 havi 150,08 eurós egyenlő részletben, utolsó részletként pedig a 2020. január 16-án teljesítendő 4 341,42 eurós utolsó kifizetéssel.
- 29 UK rendszeresen megfizette az előírt havi részleteket. 2019. január 22-i levelében azonban elállt a fent említett szerződéstől. A Volkswagen Bank ezen elállást elutasította.
- 30 UK úgy véli, hogy 2019. január 22-i elállása miatt a C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződés visszaszolgáltatási kötelezettséggé alakult át. A kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott keresetében annak megállapítását kéri, hogy 2019. január 22-től szabadul a havi részleteknek a Volkswagen Bank részére történő megfizetésére vonatkozó kötelezettsége alól. Ezenkívül azt követeli a Volkswagen Banktól, hogy a megvásárolt gépjármű visszaszolgáltatása fejében fizesse vissza mind a már teljesített törlesztőrészleteket, mind az A eladónak kifizetett előleget.
- 31 A Volkswagen Bank úgy véli, hogy UK elállási nyilatkozata elkésett, és ezért az elállás érvénytelen.
- 32 E körülmények között a Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját, hogy a hitelmegállapodásnak
- abszolút számként kell közölnie a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, legalább azonban abszolút számként kell tartalmaznia az alkalmazandó referencia-kamatláb (jelen esetben a [BGB] 247. §-a szerinti alapkamatláb), amelyből hozzáadással (jelen esetben a [BGB] 288. §-a (1) bekezdése második mondatának megfelelően öt százalékpont hozzáadásával) számítható ki az alkalmazandó késedelmi kamatláb?
 - konkrétan ismertetnie kell a késedelmi kamatláb kiigazításának mechanizmusát, legalább azonban hivatkozni kell azokra a nemzeti jogszabályi rendelkezésekre, amelyekből kitűnik a késedelmi kamatláb kiigazításának módja (a [BGB] 247. §-a és 288. §-a (1) bekezdésének második mondata)?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját, hogy a hitelmegállapodásnak tartalmaznia kell a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezés kiszámítására szolgáló, a fogyasztó által érthető konkrét számítási módot annak érdekében, hogy a fogyasztó legalább megközelítőleg kiszámíthassa az idő előtti felmondás esetén fizetendő ellentételezés összegét?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének s) pontját, hogy
- a hitelmegállapodásnak a hitelmegállapodás feleinek nemzeti jogban szabályozott felmondási jogait, különösen pedig az adóst a zárt végű kölcsönszerződések esetében a [BGB] 314. §-a alapján megillető, jogos indokkal történő felmondás jogát is tartalmaznia kell?
 - a hitelmegállapodás feleinek valamennyi felmondási joga esetében tájékoztatást kell adnia a felmondási jog gyakorlása tekintetében előírt felmondási időről és a felmondási nyilatkozatra vonatkozó alakíságookról?”

C-155/20. sz. ügy

- 33 2015. január 3-án RT 11 257,14 euró összegre vonatkozó hitelszerződést kötött a Volkswagen Bankkal. 2015. május 23-án SV ugyanilyen típusú szerződést kötött ugyanezen bankkal 16 400 euró összegre vonatkozóan. 2014. július 24-én BC 7 332,34 euró összegre vonatkozó hitelszerződést kötött a Skoda Bankkal (a továbbiakban: a C-155/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések). E hitelszerződések célja magáncélú használatra szánt, RT és CV esetében Volkswagen márkájú, BC esetében Skoda márkájú gépjárművek vásárlásának finanszírozása volt. A gépjárművel eladója egyrészt az Autohaus Kilgus GmbH & Co. KG (a továbbiakban: B eladó), másrészt az Autohaus Humm GmbH (a továbbiakban: C eladó), harmadrészt a Held & Ströhle GmbH & Co. KG (a továbbiakban: D eladó) volt. Az RT által vásárolt gépjármű vételára 15 750 eurót, az SV által vásárolt gépjármű vételára 23 900 eurót, a BC által vásárolt gépjármű vételára pedig 15 940 eurót tett ki. E fogyasztók külön-külön 5000 euró, 7500 euró, illetve 8900 euró előleget fizettek B, C és D eladónak, és a C-155/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések révén finanszírozták a külön-külön 10 750 euró, 16 400 euró és 7040 euró összeget, továbbá RT és BC esetében a fennmaradó tartozásra vonatkozó biztosítás külön-külön 507,14 euró és 292,34 euró összegű egyszeri díját, vagyis összesen 1 257,14 és 7 332,34 eurót.
- 34 A C-155/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések ugyanazon tájékoztatást tartalmazták, mint amely a jelen ítélet 23. pontjában szerepel.
- 35 Hasonlóképpen, a jelen ítélet 24. pontjában említett „Általános európai fogyasztói hiteltájékoztató” című dokumentumot átadták RT, SV és Bc részére.
- 36 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a C-155/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések nem tüntették fel számszerűen az alkalmazandó késedelmi kamatlábat, de még az alkalmazandó referencia-kamatlábat, azaz a BGB 247. §-ában említett alapkamatlábat sem. Ezenkívül e bíróság megállapítja, hogy e szerződések a késedelmi kamat mértéke kiigazításának mechanizmusát sem tartalmazták, mivel az előző pontban említett dokumentum a BGB 492. §-ának (1) bekezdésében előírt írásbeli alaki követelmény be nem tartása miatt nem képezte az említett szerződések részét.
- 37 A C-155/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések szintén tartalmazták a jelen ítélet 26. pontjában szereplővel azonos kikötést.
- 38 Ami e szerződések hitelező általi, nyomós indokkal történő felbontásának feltételeit illeti, a C-33/20. sz. ügyben szóban forgó szerződéshez hasonlóan a C 155/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések nem rendelkeztek arról, hogy e felbontásnak milyen formában kell történnie, sem a hitelező számára a szerződés felbontására nyitva álló határidőről, sem pedig a kölcsönvevőt a BGB 314. §-a alapján megillető, szerződéstől való elállásra vonatkozó jogról.
- 39 A Volkswagen Bank és a Skoda Bank igénybe vette a B, C és D eladónak a C-155/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések előkészítése és megkötése érdekében nyújtott szolgáltatásait. Ezen eladók konkrétan hitelközvetítőkként jártak el a Volkswagen Bank és a Skoda Bank javára, és az általa nyújtott típusszerződéseket használták. E szerződések előírták, hogy RT, SV és BC köteles külön-külön 2015. február 15-től, 2015. június 1-jétől és 2014. szeptember 3-tól visszafizetni a kamattal növelt RT esetében összesen 669,90 euró, SV esetében összesen 1 241,97 euró és BC esetében összesen 225,87 euró összegű kölcsönösszeget. Az egyes összegeket 48, 36 és 24 egyenlő összegű, 248,48 eurós, 146,87 eurós és 150 eurós havi részletben kellett visszafizetni, SV és BC azonban a 2018. május 1-jén teljesítendő 12 354,65 euró és a 2016. augusztus 3-án teljesítendő 3 958,21 euró összegű utolsó törlesztőrészlet megfizetésére is köteles volt.

- 40 RT rendszeresen megfizette az előírt havi részleteket. Ugyanakkor RT a fizetési kötelezettségeinek 2018. december 15-i teljes körű teljesítését kevéssel megelőzően 2018. november 22-i levelében elállt a Volkswagen Bankkal 2015. január 3-án kötött hitelszerződéstől.
- 41 SV rendszeresen megfizette a megállapodás szerinti havi részleteket, és a 2018. május 1-jén esedékes utolsó havi részlet kifizetésével visszafizette a hitelt. 2018. június 4-én 8031,46 euróért átruházta a finanszírozás tárgyát képező gépjárművet a C eladó részére. 2019. január 5-i levelében SV elállt a Volkswagen Bankkal 2015. május 3-án kötött hitelszerződés megkötésére irányuló szándéknyilatkozatától.
- 42 A BC rendszeresen megfizette a megállapodás szerinti havi részleteket, és az utolsó havi részletnek az előírt 2016. augusztus 3-i időpontban történő kifizetésével teljes egészében visszafizette a hitelt. 2019. április 25-i levelében elállt a Skoda Bankkal 2014. július 24-én kötött szerződéstől.
- 43 RT úgy véli, hogy az elállás érvényes, mivel az elállásra nyitva álló határidő a Volkswagen Bankkal 2015. január 3-án kötött hitelszerződésben szereplő téves információk miatt nem indult meg. Következésképpen azt követeli a Volkswagen Banktól, hogy fizesse vissza a már kifizetett, 11 997,04 euró összeget kitevő törlesztőrészleteket, valamint a B eladónak kifizetett 5000 euró előleget, azaz az elállás időpontjáig felhalmozódott 668,41 euró összegű kamatokkal csökkentett 16 927,04 euró összeget. Az RT tehát a megvásárolt gépjármű visszaszolgáltatása fejében a fennmaradó 16 258,63 euró összeg visszafizetését kéri. Ezenkívül RT annak megállapítását kéri, hogy a Volkswagen Bank megtagadja a gépjármű visszavételét.
- 44 SV úgy véli, hogy elállása miatt a Volkswagen Bankkal 2015. május 3-án kötött hitelszerződés visszaszolgáltatási kötelezettséggé alakult át. Azt kéri tehát a Volkswagen Banktól, hogy térítse vissza a kölcsönnek az utóbbi részére kifizetett havi törlesztőrészleteit, vagyis 17 641,97 eurót, valamint a C eladónak fizetett 7500 euró előleget, azaz a 25 141,97 eurót kitevő teljes összeget, vagyis a gépjárműért kapott 8 031,46 euró vételár levonását követően összesen 17 770,51 euró összeget.
- 45 BC úgy véli, hogy elállása miatt a Skoda Bankkal 2014. július 24-én kötött hitelszerződés visszaszolgáltatási kötelezettséggé alakult át. Ily módon azt kéri a Skoda Banktól, hogy fizesse vissza a részére fizetett törlesztőrészleteket 7332,34 euró összegben, valamint a megvásárolt gépjármű átadását követően a D eladónak fizetett 8900 euró előleget. Ezenkívül az BC annak megállapítását kéri, hogy a Skoda Bank megtagadja a gépjármű visszavételét.
- 46 E körülmények között a Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének 1) pontját, hogy a hitelmegállapodásnak
- a) abszolút számként kell közölnie a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, legalább azonban abszolút számként kell tartalmaznia az alkalmazandó referencia-kamatláb (jelen esetben a [BGB] 247. §-a szerinti alapkamatláb), amelyből hozzáadással (jelen esetben a [BGB] 288. §-a (1) bekezdése második mondatának megfelelően öt százalékpont hozzáadásával) számítható ki az alkalmazandó késedelmi kamatláb?

- b) konkrétan ismertetnie kell a késedelmi kamatláb kiigazításának mechanizmusát, legalább azonban hivatkozni kell azokra a nemzeti jogszabályi rendelkezésekre, amelyekből kitűnik a késedelmi kamatláb kiigazításának módja (a [BGB] 247. §-a és 288. §-a (1) bekezdésének második mondata)?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját, hogy a hitelmegállapodásnak tartalmaznia kell a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezés kiszámítására szolgáló, a fogyasztó által érthető konkrét számítási módot annak érdekében, hogy a fogyasztó legalább megközelítőleg kiszámíthassa az idő előtti felmondás esetén fizetendő ellentételezés összegét?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének s) pontját, hogy
- a) a hitelmegállapodásnak a hitelmegállapodás feleinek nemzeti jogban szabályozott felmondási jogait, különösen pedig az adóst a zárt végű kölcsönszerződések esetében a [BGB] 314. §-a alapján megillető, jogos indokkal történő felmondás jogát is tartalmaznia kell?
- b) (a [jelen kérdés a) részére] adott nemleges válasz esetén) azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti jog szerinti rendkívüli felmondási jog említését a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének s) pontja szerint feltüntetendő információknak minősíti?
- c) a hitelmegállapodásnak a hitelmegállapodás feleinek valamennyi felmondási joga esetében tájékoztatást kell adnia a felmondási jog gyakorlása tekintetében előírt felmondási időről és a felmondási nyilatkozatra vonatkozó alakiságokról?
- 4) Fogyasztói hitelmegállapodás esetében kizárt-e, hogy a hitelező a fogyasztó [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jogának gyakorlásával szemben a jogvesztésre alapított kifogásra hivatkozzon,
- a) amennyiben a [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezően feltüntetendő [egyes információk nem szerepelnek] megfelelően a hitelmegállapodásban, illetve utólag sem közölték [azokat] szabályszerűen, és ezáltal a [2008/48] irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási időszak nem kezdődött meg?
- b) (a [jelen kérdés a) részére] adott nemleges válasz esetén), amennyiben a jogvesztést döntően a szerződés megkötése óta eltelt időre és/vagy a szerződésnek a szerződő felek általi teljes körű teljesítésére és/vagy a hitelező visszafizetett kölcsönösszeggel való rendelkezésére vagy a hitelbiztosítékok visszaadására és/vagy (a hitelmegállapodáshoz kapcsolt adásvételi szerződés esetében) a finanszírozott termék fogyasztó általi használatára vagy értékesítésére alapozták, a fogyasztónak azonban a releváns időszakban és a vonatkozó körülmények bekövetkezésekor nem volt tudomása elállási jogának fennmaradásáról, és az ismeretek e hiánya észszerűen nem is tudható be neki, továbbá a hitelező sem feltételezhette, hogy a fogyasztó megfelelő ismeretekkel rendelkezik?
- 5) Fogyasztói hitelmegállapodás esetén kizárt-e, hogy a hitelező a fogyasztó [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jogának gyakorlásával szemben a joggal való visszaélésre alapított kifogásra hivatkozzon:
- a) amennyiben a [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezően feltüntetendő [egyes információk nem szerepelnek] megfelelően a hitelmegállapodásban, illetve utólag sem közölték [azokat] szabályszerűen, és ezáltal a [2008/48] irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási időszak nem kezdődött meg?

b) [nemleges válasz esetén], amennyiben a joggal való visszaélést döntően a szerződés megkötése óta eltelt időre és/vagy a szerződésnek a szerződő felek általi teljes körű teljesítésére és/vagy a hitelező visszakapott kölcsönösszeggel való rendelkezésére vagy a hitelbiztosítékok visszaadására és/vagy (a hitelmegállapodáshoz kapcsolt adásvételi szerződés esetében) a finanszírozott termék fogyasztó általi használatára vagy értékesítésére alapozták, a fogyasztónak azonban a releváns időszakban és a vonatkozó körülmények bekövetkezésekor nem volt tudomása az elállási jogának fennmaradásáról, és az ismeretek e hiánya észszerűen nem is tudható be neki, továbbá a hitelező sem feltételezhette, hogy a fogyasztó megfelelő ismeretekkel rendelkezik?”

C-187/20. sz. ügy

- 47 2017. május 4-én JL 24 401,84 euró összegre vonatkozó hitelszerződést kötött a BMW Bankkal és 2016. március 23-án DT 37 710 euró ugyanilyen típusú hitelszerződést kötött az Audi Bankkal, a Volkswagen Bank leányvállalatával (a továbbiakban: Audi Bank) (a továbbiakban: a C-187/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések) E hitelszerződések célja magáncélú használatra szánt, JL esetében BMW és DT esetében Audi márkájú gépjárművek vásárlásának finanszírozása volt. E gépjárművek eladója az Auer Gruppe GmbH (a továbbiakban: E eladó) és az Autohaus Locher (a továbbiakban: F eladó) volt. Mivel gépjárművének vételára 23 500 euró volt, JL 1000 euró előleget fizetett E eladónak, és a fennmaradó 22 500 euró összeget, valamint 1901,84 euró összegű biztosítási díjat hitelből finanszírozta, míg a DT, akinek esetében a gépjármű vételára 37 710 eurót tett ki, e teljes összeget a kapott hitelből finanszírozta.
- 48 A BMW Bank és az Audi Bank igénybe vette az E és F eladónak a C-187/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések előkészítése és megkötése érdekében nyújtott szolgáltatásait. Mindkét szerződés előírta, hogy JL és DT köteles egyenként 2017. május 5-től és 2016. május 1-jétől visszafizetni a, JL esetében összesen 1 413,14 euró, DT esetében összesen 1 737,40 euró összegű kamattal növelt kölcsönösszeget 47 és 48 egyenlő 309,25 euró és 395,65 euró összegű havi részletben, JL és DT azonban az egyenként 2021. április 5-én esedékes 11 280 euró és 2020. április 1-jén esedékes 20 456,20 euró összegű utolsó törlesztőrészlet megfizetésére is köteles volt.
- 49 2019. június 13-i és 2019. január 12-i levelében JL és DT elállt a C-187/20. sz. ügyben szóban forgó szerződésektől.
- 50 JL és a DT úgy véli, hogy az elállás érvényes, mivel az elállásra nyitva álló határidő az e szerződésekben szereplő téves információk miatt nem indult meg. Következésképpen JL annak megállapítását kéri a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy a kamatok és a tőketörlesztés fizetése 2019. június 13-tól kezdve nem esedékesek. DT az Audi Banktól a megvásárolt gépjármű visszaadását követően a teljesített 43 havi törlesztőrészlet, azaz összesen 17 012,95 euró visszatérítését követeli. Ezenkívül DT annak megállapítását kéri, hogy nem tartozik sem kamatokkal, sem tőketörlesztéssel, és hogy az Audi Bank megtagadta az érintett gépjármű visszavételét.
- 51 Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a C-187/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések nem tartalmazták a nyújtott hitel típusának meghatározását. A JL által kötött szerződéshez csatolt és annak elválaszthatatlan részévé váló „általános európai fogyasztóihitel-tájékoztató” című dokumentum azonban tartalmazta az alábbi megjegyzést: „Havi részletekben visszafizetendő kölcsön egyenlő havi törlesztőrészletekkel és rögzített kamatlábbal”. DT hasonló, azonos című dokumentumot kapott, amelyben a „Részletekben visszafizetendő kölcsön igazolt elállási jog mellett”, valamint az „egyenlő havi törlesztőrészletek és magasabb utolsó törlesztőrészlet” megjegyzés szerepelt.

- 52 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a C-187/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések nem tartalmaznak olyan tájékoztatást, amely szerint a pénzüsszegek kifizetését követően a vételár megfizetésének kötelezettsége az eladóval szemben ezen összeg erejéig megszűnik, és a vevő a vételár teljes megfizetését követően követelheti az eladótól a megvásárolt gépjármű kiadását.
- 53 A késedelmi kamatlábra vonatkozó tájékoztatást illetően a JL által a BMW Bankkal 2017. május 4-én kötött szerződés a következőket tartalmazta:
- „Ha a hitelfelvevő/adóstárs fizetési késedelembe esik, a mindenkori alapkamatlábát évi öt százalékponttal meghaladó mértékű késedelmi kamatot kell fizetni. Az alapkamatlábát minden év január 1-jén, illetve július 1-jén állapítják meg, és azt a Német Szövetségi Bank a *Bundesanzeigerben* közzéteszi.”
- 54 Ami a DT által az Audi Bankkal 2016. március 23-án kötött szerződést illeti, az a következő megjegyzést tartalmazta:
- „A szerződés felmondása esetén törvényes késedelmi kamat kerül felszámításra. Az éves késedelmi kamatláb 5 százalékponttal haladja meg a mindenkori alapkamatlábát.”
- 55 Ezenkívül a DT által kapott, a jelen ítélet 51. pontjában említett dokumentum a következőképpen rendelkezett:
- „Az éves késedelmi kamatláb 5 százalékponttal haladja meg a mindenkori alapkamatlábát. Az alapkamatlábát a Német Szövetségi Bank határozza meg, és azt minden év január 1-jén, illetve július 1-jén állapítja meg.”
- 56 E dokumentum mindazonáltal nem vált a DT által az Audi Bankkal 2016. március 23-án kötött szerződés részévé, mivel nem tartották tiszteletben a BGB 492. §-ának (1) bekezdésében előírt írásbeli alaki követelményt.
- 57 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a késedelmi kamatláb kiigazításának mechanizmusát a C-187/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések nem fejtik ki teljes mértékben. Ugyanis, bár a JL által a BMW Bankkal 2017. május 4-én kötött szerződés feltételei utalnak arra, hogy a Német Szövetségi Bank évente kétszer határozza meg az alapkamatlábát, e szerződés nem tartalmazza, hogy e kamatláb megfelel az Európai Központi Bank által végrehajtott legutolsó irányadó refinanszírozási műveletre alkalmazott kamatlábnak, és az említett szerződés az e tekintetben releváns BGB 247. §-ának (1) bekezdésére sem utal.
- 58 Ugyanígy sem a DT által az Audi Bankkal 2016. március 23-án kötött szerződés, sem pedig az „általánosított európai tájékoztató” című dokumentum nem jelöli meg, milyen alapon rögzítik az e szerződésben említett alapkamatlábát.
- 59 A C 187/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések szintén tartalmazták a jelen ítélet 26. pontjában idézettel azonos kikötést.
- 60 A hitelfelvevőnek a szerződés nyomós okból történő felmondásához való jogát illetően a JL által a BMW Bankkal 2017. május 4-én kötött szerződés nem tartalmazott utalást a BGB 314. §-ára, és nem említette, hogy az e rendelkezés szerinti felmondásnak észszerű határidőn belül kell megtörténnie. A DT által az Audi Bankkal 2016. március 23-án kötött szerződés egyáltalán nem rendelkezett a hitelfelvevőnek a BGB 314. §-a szerinti, nyomós okra alapított felmondáshoz való

jogáról. Kétségtelen, hogy ez utóbbi előírta a hitelező azon jogát, hogy nyomós indokkal felmondjon, anélkül azonban, hogy pontosította volna e felmondás formáját, vagy arra nyitva álló határidőt. Közelebbről, az említett szerződés nem tartalmazott említést arról, hogy az ilyen felmondásnak a BGB 492. §-a (5) bekezdésének megfelelően tartós adathordozón kell történnie.

61 Ami az esetleges peren kívüli panaszeljárással kapcsolatos tájékoztatást illeti, a JL által a BMW Bankkal 2017. május 4-én kötött szerződés nem sorolta fel az ezen eljárás igénybevételének olyan feltételeit, mint a jogvita leírásának követelménye, határozott kérelem benyújtása és a szükséges dokumentumok másolatának megküldése. A fenti szerződés e tekintetben csak arra szorított, hogy utalt „»a német bankszektorban benyújtott ügyfélpanaszokkal kapcsolatos vitarendezésre vonatkozó eljárási szabályzat[ra]«, amely kérésre rendelkezésre bocsátható vagy megtekinthető a Bundesverband der Deutschen Banken eV [(német bankok országos szövetsége)] honlapján: www.bdb.de”. Ugyanezen információ szerepet a DT által az Audi Bankkal 2016. március 23-án kötött szerződésben, viszont tartalmazta azt a pontosítást is, hogy „a panaszt írásban kell benyújtani (például levél, fax, e-mail formájában) a Bundesverband der Deutschen Banken eV mellett működő panaszkezelő szervnél, Postfach 040307, 10062 Berlin, fax: 030 16633169, e-mail: ombudsmann@bdb.de”.

62 E körülmények között a Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48 irányelv] 10. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy a hitel típusa esetében adott esetben fel kell tüntetni, hogy kapcsolt hitelmegállapodásról van szó, és/vagy hogy zárt végű hitelmegállapodásról van szó?

2) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének d) pontját, hogy a hitel lehívására vonatkozó feltételek tekintetében adásvétel tárgyának finanszírozására irányuló kapcsolt hitelmegállapodások esetében – amennyiben a hitelösszeget az eladó részére fizetik ki – fel kell tüntetni, hogy a hiteligénylő a kifizetett összeg erejéig mentesül a vételár megfizetésére vonatkozó kötelezettsége alól, és az eladónak – a vételár teljes kiegyenlítése esetén – a megvásárolt terméket ki kell adnia a hiteligénylő részére?

3) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját, hogy
a) abszolút számként kell közölni a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, legalább azonban abszolút számként kell feltüntetni az alkalmazandó referencia-kamatlábat (jelen esetben a [BGB] 247. §-a szerinti alapkamatlábat), amelyből hozzáadással (jelen esetben a BGB 288. §-a (1) bekezdése második mondatának megfelelően öt százalékpont hozzáadásával) számítható ki az alkalmazandó késedelmi kamatláb?

b) konkrétan ismertetni kell a késedelmi kamatláb kiigazításának mechanizmusát, legalább azonban hivatkozni kell azokra a nemzeti jogszabályi rendelkezésekre, amelyekből kitűnik a késedelmi kamatláb kiigazításának módja (a BGB 247. §-a és 288. §-a (1) bekezdésének második mondata)?

4) a) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját, hogy a hitelmegállapodásnak tartalmaznia kell a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezés kiszámítására szolgáló, a fogyasztó számára érthető konkrét számítási módot annak érdekében, hogy a fogyasztó legalább megközelítőleg kiszámíthassa az idő előtti felmondás esetén fizetendő ellentételezés összegét?

b (a [jelen kérdés a) részére] adott igenlő válasz esetén):

Ellentétes-e a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontjával és 14. cikke (1) bekezdésének második mondatával az olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontja értelmében vett hiányos információk esetén az elállási határidő mindazonáltal a szerződéskötéssel kezdődik, és csupán a hitelezőnek a hitel határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezéshez való joga szűnik meg?

5) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének s) pontját, hogy
a) a hitelmegállapodásnak a hitelmegállapodás feleinek nemzeti jogban szabályozott felmondási jogait, különösen pedig az adóst a zárt végű kölcsönszerződések esetében a BGB 314. §-a alapján megillető, jogos indokkal történő felmondás jogát is tartalmaznia kell, és hogy kifejezetten meg kell jelölni azt a paragrafust, amelyben e felmondási jogot szabályozzák?

b) (a [jelen kérdés a) részére] adott nemleges válasz esetén):

azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti jog szerinti rendkívüli felmondási jog említését a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének s) pontja szerint feltüntetendő információknak minősíti?

c) a hitelmegállapodásnak a hitelmegállapodás feleinek valamennyi felmondási joga esetében tájékoztatást kell adnia a felmondási jog gyakorlása tekintetében előírt felmondási időről és a felmondási nyilatkozatra vonatkozó alakiságokról?

6) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját, hogy a hitelmegállapodásban közölni kell a peren kívüli panasz- és/vagy jogorvoslati eljárásban benyújtandó panasz és/vagy jogorvoslati kérelem lényeges alaki feltételeit? Nem elegendő, ha e tekintetben a peren kívüli panasz- és/vagy jogorvoslati eljárás internetről letölthető eljárási szabályzatára hivatkoznak? Nem elegendő, ha e tekintetben a peren kívüli panasz- és/vagy jogorvoslati eljárás internetről letölthető eljárási szabályzatára hivatkoznak?

7) Fogyasztói hitelmegállapodás esetében kizárt-e, hogy a hitelező a fogyasztó [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jogának gyakorlásával szemben a jogvesztésre alapított kifogásra hivatkozzon,

a) amennyiben a [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezően feltüntetendő [egyres információk nem szerepelnek] megfelelően a hitelmegállapodásban, illetve utólag sem közölték [azokat] szabályszerűen, és ezáltal a [2008/48] irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási időszak nem kezdődött meg?

b) (a [jelen kérdés a) részére] adott nemleges válasz esetén):

amennyiben a jogvesztést döntően a szerződés megkötése óta eltelt időre és/vagy a szerződésnek a szerződő felek általi teljes körű teljesítésére és/vagy a hitelező visszafizetett kölcsönösszeggel való rendelkezésére vagy a hitelbiztosítékok visszaadására és/vagy (a hitelmegállapodáshoz kapcsolt adásvételi szerződés esetében) a finanszírozott termék fogyasztó általi használatára vagy értékesítésére alapozták, a fogyasztónak azonban a releváns időszakban és a vonatkozó körülmények bekövetkezésekor nem volt tudomása elállási jogának fennmaradásáról, és az ismeretek e hiánya észszerűen nem is tudható be neki, továbbá a hitelező sem feltételezhette, hogy a fogyasztó megfelelő ismeretekkel rendelkezik?

- 8) Fogyasztói hitelmegállapodás esetén kizárt-e, hogy a hitelező a fogyasztó [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jogának gyakorlásával szemben a joggal való visszaélésre alapított kifogásra hivatkozzon,
- a) amennyiben a [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezően feltüntetendő egyes információk nem szerepelnek megfelelően a hitelmegállapodásban, illetve utólag sem közölték [azokat] szabályszerűen, és ezáltal a [2008/48] irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási időszak nem kezdődött meg?
- b) (a [jelen kérdés a) részére] adott nemleges válasz esetén):

amennyiben a joggal való visszaélést döntően a szerződés megkötése óta eltelt időre és/vagy a szerződésnek a szerződő felek általi teljes körű teljesítésére és/vagy a hitelező visszakapott kölcsönösszeggel való rendelkezésére vagy a hitelbiztosítékok visszaadására és/vagy (a hitelmegállapodáshoz kapcsolt adásvételi szerződés esetében) a finanszírozott termék fogyasztó általi használatára vagy értékesítésére alapozták, a fogyasztónak azonban a releváns időszakban és a vonatkozó körülmények bekövetkezésekor nem volt tudomása az elállási jogának fennmaradásáról, és az ismeretek e hiánya észszerűen nem is tudható be neki, továbbá a hitelező sem feltételezhette, hogy a fogyasztó megfelelő ismeretekkel rendelkezik?”

- 63 A Bíróság elnöke a 2020. december 18-i határozatával a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélelhozatal céljából egyesítette a C-33/20., a C-155/20. és a C-187/20. sz. ügyeket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 64 Mivel a C-33/20., a C-155/20. és a C-187/20. sz. ügyekben előterjesztett egyes kérdések hasonlóak vagy azonosak, azokat együttesen kell megvizsgálni.

A C-187/20. sz. ügyben előterjesztett első kérdéstről

- 65 A C-187/20. sz. ügyben előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének a), c) és e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy adott esetben hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon fel kell tüntetnie, hogy az ezen irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásról” van-e szó, és hogy az zárt végű hitelmegállapodás-e.
- 66 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/48 irányelv 3. cikkének n) pontja a „kapcsolt hitelmegállapodás” fogalmát az alábbiak szerint határozza meg: „az adott hitel kizárólag meghatározott áruk értékesítésével vagy egy meghatározott szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos megállapodás finanszírozását szolgálja; és [...] a két megállapodás objektív szempontból kereskedelmi egységet képez; kereskedelmi egységről van szó, [...] ha a hitelező a szállító vagy szolgáltató által nyújtott szolgáltatásokat a hitelmegállapodás megkötésének vagy előkészítésének céljára használja fel, vagy ha a hitelmegállapodásban meghatározott árut vagy meghatározott szolgáltatást rögzítettek”.

- 67 A C-187/20. sz. ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a hitelezők igénybe vették az E és F eladónak az ezen ügyben szóban forgó szerződések előkészítése és megkötése érdekében nyújtott szolgáltatásait, és hogy az e szerződések alapján nyújtott hitel célja kizárólag a magáncélú használatra szánt járművek értékesítésének finanszírozása volt. Következésképpen az ilyen szerződéseket a 2008/48 irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásoknak” kell tekinteni.
- 68 Ezenkívül, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a C-187/20. sz. ügyben szóban forgó szerződések zárt végűek.
- 69 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének a), c) és e) pontja értelmében a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a hitel típusát, a hitelmegállapodás időtartamát, és meghatározott áru vagy szolgáltatás vonatkozásában halasztott fizetés formájában nyújtott hitel vagy kapcsolódó hitelmegállapodások esetén az árut vagy szolgáltatást és annak készpénzárát.
- 70 Amint az a 2008/48 irányelvnek az ezen irányelv (31) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikke (2) bekezdéséből kitűnik, az a követelmény, hogy az ezen rendelkezésben említett tartalmi elemek világos és egyértelmű módon kerüljenek a nyomtatott formában vagy más tartós adathordozón elkészített hitelmegállapodásban feltüntetésre, annak érdekében szükséges, hogy a fogyasztó megismerhesse jogait és kötelezettségeit (2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet, C-66/19, EU:C:2020:242, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 71 E szerződés megfelelő teljesítéséhez szükség van azon elemek fogyasztó általi megismerésére és megfelelő megértésére, amelyeket a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének megfelelően a hitelmegállapodásnak kötelezően tartalmaznia kell (2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet, C-66/19, EU:C:2020:242, 45. pont).
- 72 Ez a követelmény hozzájárul a 2008/48 irányelv által követett cél megvalósításához, amely teljes és kötelező harmonizáció előírása a fogyasztói hitelek tárgyában számos kulcsfontosságú területen, amire az Európai Unióban valamennyi fogyasztó érdekei magas szinten és egyenlő módon való védelmezésének biztosítása, valamint a fogyasztói hitelek jól működő belső piaca kialakulásának megkönnyítése céljából van szükség (2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet, C-66/19, EU:C:2020:242, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 73 Márpedig az az információ, amely szerint egyrészt az érintett szerződés a 2008/48 irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásnak” minősül, másrészt pedig e szerződést határozott időre kötik, alapvető jelentőséggel bír a fogyasztó számára, amely lehetővé teszi számára, hogy ténylegesen megismerhesse jogait és kötelezettségeit.
- 74 Következésképpen a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének a), c) és e) pontját úgy kell értelmezni, hogy adott esetben a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon fel kell tüntetnie, hogy az ezen irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásról” van-e szó, és hogy e szerződés zárt végű-e.

A C-187/20. sz. ügyben előterjesztett második kérdéstről

- 75 A C-187/20. sz. ügyben előterjesztett második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az megköveteli, hogy az ezen irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásnak”, amely kizárólag valamely áru értékesítésére irányuló szerződés finanszírozására irányul, és úgy rendelkezik, hogy a hitelösszeget ezen áru eladója eladó részére fizetik ki, fel kell tüntetnie, hogy a fogyasztó a kifizetett összeg erejéig mentesül a vételár megfizetésére vonatkozó kötelezettsége alól, és az eladónak – a vételár teljes kiegyenlítése esetén – a megvásárolt terméket ki kell adnia a fogyasztó részére.
- 76 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése értelmében a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a teljes hitelösszeget és a hitel lehívására vonatkozó feltételeket, és meghatározott áru vagy szolgáltatás vonatkozásában halasztott fizetés formájában nyújtott hitel vagy kapcsolódó hitelmegállapodások esetén az árut vagy szolgáltatást és annak készpénzárát.
- 77 Ami a 2008/48 irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelszerződések” alaki feltételeit illeti, ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdése kizárólag azt írja elő, hogy a hitelmegállapodásnak meg kell jelölnie az érintett árut vagy szolgáltatást, és annak készpénzárát.
- 78 Noha a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének d) pontja előírja, hogy a hitelmegállapodásnak kötelezően tartalmaznia kell a hitel teljes összegét és a hitel lehívására vonatkozó feltételeket, egyetlen rendelkezése sem követeli meg, hogy e hitelmegállapodás feltüntesse e lehívásnak a fogyasztó és a hitelből finanszírozott áru vagy szolgáltatás eladója közötti szerződéses jogviszony tekintetében fennálló következményeit.
- 79 Mindemellett a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésével nem ellentétes az, hogy a hitelmegállapodás felei közös megegyezéssel e szerződésben megjelöljék e következményeiket.
- 80 E körülmények között a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg, hogy az ezen irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásnak”, amely kizárólag valamely áru értékesítésére irányuló szerződés finanszírozására irányul, és úgy rendelkezik, hogy a hitelösszeget ezen áru eladója eladó részére fizetik ki, fel kell tüntetnie, hogy a fogyasztó a kifizetett összeg erejéig mentesül a vételár megfizetésére vonatkozó kötelezettsége alól, és az eladónak – a vételár teljes kiegyenlítése esetén – a megvásárolt terméket ki kell adnia a fogyasztó részére.

A C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett első kérdéstről, valamint a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéstről

- 81 A C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett első kérdésével, valamint a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak egyrészt „konkrét százalékos mérték” formájában kell közölnie a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, másrészt pedig, hogy konkrétan ismertetnie kell e kamatláb kiigazításának mechanizmusát.

- 82 Emlékeztetni kell arra, hogy az említett irányelv 10. cikke (1) bekezdése első albekezdésének megfelelően a hitelmegállapodásokat nyomtatott formában vagy más tartós adathordozón kell elkészíteni. Ezen irányelv 10. cikke (2) bekezdésének 1) pontja úgy rendelkezik, hogy a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a késedelmes fizetések esetén alkalmazandó, a megállapodás megkötése időpontjában alkalmazandó kamatlábat és az e kamatláb kiigazítására vonatkozó rendelkezéseket, valamint adott esetben a fizetendő késedelmi díjakat.
- 83 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból következően az egyes alapügyekben szóban forgó szerződések tartalmazták, hogy az éves késedelmi kamatláb „5 százalékponttal haladja meg a mindenkori alapkamatlábat”. E határozatokból az is kitűnik, hogy az ezekben az ügyekben a fogyasztóknak átadott, „általános európai fogyasztói hiteltájékoztató” című dokumentum tartalmazta, hogy „az éves késedelmi kamatláb 5 százalékponttal haladja meg a mindenkori alapkamatlábat. Az alapkamatlábat a Német Szövetségi Bank határozza meg, és azt minden év január 1-jén, illetve július 1-jén állapítja meg”. Amint azonban az említett határozatokból kitűnik, az említett dokumentum nem képezte e szerződések szerves részét. Kizárólag a C-187/20. sz. ügyben szóban forgó, JL és a BMW Bank között létrejött szerződés írta elő kifejezetten, hogy „az alapkamatlábat minden év január 1-jén, illetve július 1-jén állapítják meg, és azt a Német Szövetségi Bank a *Bundesanzeigerben* közlésezi”.
- 84 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy jóllehet a hitelmegállapodást nem kell szükségképpen egyetlen dokumentumba foglalni, a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett összes tartalmi elemet nyomtatott formában vagy más tartós adathordozón kell elkészíteni (lásd ebben az értelemben: 2016. november 9-i Home Credit Slovakia ítélet, C-42/15, EU:C:2016:842, 45. pont és a rendelkező rész).
- 85 Mivel a fenti irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett tartalmi elemeket világos és egyértelmű módon kell feltüntetni, a hitelmegállapodásnak egyértelmű és pontos hivatkozásokat kell tartalmaznia az ezen tartalmi elemeket magában foglaló többi nyomtatott formájú iratra vagy más tartós adathordozóra, amelyeket a megállapodás megkötése előtt ténylegesen át is kell adni a fogyasztónak oly módon, hogy az lehetővé tegye számára, hogy ténylegesen megismerje valamennyi jogát és kötelezettségét (2016. november 9-i Home Credit Slovakia ítélet, C-42/15, EU:C:2016:842, 34. pont).
- 86 Következésképpen a nemzeti bíróságnak kell értékelnie, hogy az alapügyekben ez a feltétel teljesül-e.
- 87 Ami a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdése 1) pontjának értelmezését illeti, meg kell állapítani, hogy e rendelkezés szövege azt követeli meg, hogy a hitelmegállapodásban fel kell tüntetni a késedelmes fizetések esetén alkalmazandó, egy konkrét időpontban, azaz a megállapodás megkötésének időpontjában irányadó kamatlábat. Ezenkívül, ami e kamatlábnak az említett szerződés megkötését követő módosítását illeti, e rendelkezés előírja a kamatláb kiigazítására vonatkozó feltételek feltüntetésének kötelezettségét.
- 88 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 57-60. pontjában lényegében rámutatott, a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdése 1) pontjának szövegéből következik, hogy a hitelmegállapodásnak a késedelmes fizetés esetén alkalmazandó kamatlábat konkrétan, százalékos formában kell tartalmaznia, nem csupán e kamatláb meghatározását vagy az erre használt számítási képletet.

- 89 Ezen irányelv általános rendszerét illetően emlékeztetni kell arra, hogy az említett irányelv 3. cikkében szereplő teljeshiteldíj-mutató, hitelkamatláb és rögzített hitelkamatláb meghatározásából kitűnik, hogy e különböző típusú kamatlábakat százalékban kell megállapítani.
- 90 Ami ugyanezen irányelv céljait, pontosabban 10. cikkének céljait illeti, amint arra a jelen ítélet 70. pontja emlékeztet, az e rendelkezésben említett elemeknek a hitelmegállapodásban való világos és egyértelmű feltüntetésére vonatkozó követelmény ahhoz szükséges, hogy a fogyasztó megismerhesse jogait és kötelezettségeit.
- 91 Márpedig, ha a fogyasztó által kötött szerződés a 2008/48 irányelv 10. cikke alapján feltüntetendő információk tekintetében a nemzeti jog bizonyos rendelkezéseire utal, a fogyasztó a szerződés alapján nem tudja meghatározni szerződéses kötelezettségvállalásának terjedelmét (lásd ebben az értelemben: 2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet, C-66/19, EU:C:2020:242, 44. pont).
- 92 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 64. pontjában rámutatott, a százalékában kifejezett konkrét késedelmi kamatláb feltüntetésének kötelezettsége lehetővé teszi a fogyasztó számára, hogy tisztában legyen az esetleges késedelmes fizetés következményeivel.
- 93 Mivel a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatláb számszerűen meghatározott érték, ellentétben többek között a változó kamatlábbal, az előbbi kamatlábat a hitelmegállapodásban konkrétan, százalékos formában kell feltüntetni.
- 94 Ami a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének 1) pontjában előírt azon kötelezettséget illeti, hogy a hitelmegállapodásban világos és egyértelmű módon fel kell tüntetni a késedelmes fizetés esetén alkalmazandó kamatláb kiigazítására vonatkozó rendelkezéseket, abban az esetben, ha – mint az alapügyekben is – a szóban forgó hitelmegállapodás felei megállapodtak abban, hogy a késedelmi kamatláb az adott tagállam központi bankja által meghatározott és e tagállam könnyen hozzáférhető hivatalos lapjában kihirdetett alapkamatláb változásától függően módosul, az említett alapkamatláb e szerződésben való hivatkozás lehetővé teszi, hogy az észszerűen figyelmes és körültekintő átlagfogyasztó megismerje és megértse e késedelmi kamatláb módosításának mechanizmusát, feltéve hogy e kamatláb kiszámításának módját e szerződés ismerteti. E tekintetben két feltételnek kell teljesülnie. Először is, e számítási módszer ismertetésének könnyen érthetőnek kell lennie a pénzügyi szakismeretekkel nem rendelkező átlagfogyasztó számára, és ezen ismertetésnek segítenie kell őt abban, hogy a hitelmegállapodásban nyújtott tájékoztatás alapján kiszámítsa a késedelmi kamatlábat. Másodszor, a nemzeti rendelkezések által meghatározott, fent említett alapkamatláb módosítása gyakoriságának szintén szerepelnie kell az említett hitelmegállapodásban (lásd analógia útján: 2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet, C-125/18, EU:C:2020:138, 53. pont).
- 95 Következésképpen a C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre, valamint a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének 1) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak „konkrét százalékos mérték” formájában kell közölnie az e szerződés megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, és konkrétan ismertetnie kell e kamatláb kiigazításának mechanizmusát. Abban az esetben, ha a szóban forgó hitelmegállapodás felei megállapodtak abban, hogy a késedelmi kamatláb a tagállam központi bankja által meghatározott és könnyen hozzáférhető hivatalos lapban kihirdetett alapkamatláb változásától függően módosul, elegendő e szerződésben az említett alapkamatláb hivatkozni, feltéve hogy a késedelmi kamatlábnak az alapkamatláb alapján történő kiszámításának módját e szerződés ismerteti. E tekintetben két feltételnek kell teljesülnie. Először is, e számítási módszer

bemutatásának könnyen érthetőnek kell lennie a pénzügyi szakismeretekkel nem rendelkező átlagfogyasztó számára, és lehetővé kell tennie számára, hogy az ugyanezen szerződésben nyújtott tájékoztatás alapján kiszámítsa a késedelmi kamatlábat. Másodsor, a nemzeti rendelkezések által meghatározott, fent említett alapkamatláb módosítása gyakoriságának szintén szerepelnie kell a szóban forgó hitelmegállapodásban.

A C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett második kérdésről, valamint a 187/20. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésről

- 96 A C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett második kérdésével, valamint a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak tartalmaznia kell a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezés kiszámítására szolgáló, a fogyasztó számára érthető konkrét számítási módot annak érdekében, hogy a fogyasztó kiszámíthassa a határidő előtti visszafizetés esetén fizetendő ellentételezés összegét.
- 97 E kérdések megválaszolása érdekében emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontja értelmében a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a „határidő előtti visszafizetés jog[át], a határidő előtti visszafizetés eljárás[át], valamint adott esetben tájékoztatás[t] a hitelező ellentételezési jogáról és az ellentételezés meghatározásának módj[át]”.
- 98 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy az alapügyekben szóban forgó hitelmegállapodások előírják, hogy „a bank a veszteséget a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) által előírt pénzügyi számítási képletnek megfelelően számítja ki”.
- 99 E tekintetben, amint az a Bíróság ítélezési gyakorlatból következik, ha a 2008/48 irányelv arra kötelezi az eladót vagy szolgáltatót, hogy tájékoztassa a fogyasztót a neki felajánlott olyan szerződéses kötelezettségvállalás tartalmáról, amelynek bizonyos elemeit az adott tagállam kötelező törvényi vagy rendeleti rendelkezései határozzák meg, ezen eladó vagy szolgáltató köteles arra, hogy világosan és egyértelműen tájékoztassa e fogyasztót az említett rendelkezések tartalmáról annak érdekében, hogy megismerhesse jogait és kötelezettségeit (lásd ebben az értelemben: 2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet, C-66/19, EU:C:2020:242, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 100 Bár e célból a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontja szerinti, határidő előtti visszafizetés esetén fizetendő ellentételezés tekintetében nem szükséges, hogy a hitelmegállapodás megjelölje azt a számítási képletet, amellyel ezen ellentételezést kiszámítják, azonban konkrétan és az átlagfogyasztó számára könnyen érthető módon meg kell jelölnie ezen ellentételezés számítási módját annak érdekében, hogy a fogyasztó a határidő előtti visszafizetés esetén fizetendő ellentételezés összegét a hitelmegállapodásban nyújtott tájékoztatás alapján meg tudja határozni.
- 101 Márpedig a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezés kiszámítása céljából a nemzeti bíróság, a jelen esetben a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) által előírt pénzügyi számítási módszerre való egyszerű utalás nem felel meg a jelen ítélet 99. pontjában felidézett azon követelménynek, hogy a fogyasztó tudomására kell hozni szerződéses kötelezettségvállalásának tartalmát.

102 A fenti megfontolásokra figyelemmel a C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre, valamint a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak világosan és egyértelműen tartalmaznia kell a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezés kiszámítására szolgáló, az átlagfogyasztó számára könnyen érthető konkrét számítási módot annak érdekében, hogy a fogyasztó az e szerződésben adott tájékoztatás alapján meghatározhassa a fizetendő ellentételezés összegét.

A C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésről, valamint a 187/20. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésről

103 A C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésével, valamint a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak rendelkeznie kell valamennyi olyan helyzetről, amikor a nemzeti jog a hitelmegállapodás feleinek felmondási jogot biztosít, például a kölcsönvevőt megillető, nyomós indokkal történő felmondás jogát, és hogy e szerződésnek valamennyi fenti helyzetben tájékoztatást kell adnia a felmondási időről és a felmondási nyilatkozatra vonatkozó alakíságról.

104 Előljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének s) pontja értelmében a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell „a hitelmegállapodástól való elállás jogának gyakorlása esetén alkalmazandó eljárás[t]”.

105 Ezenkívül ezen irányelv 13. cikke előírja azokat a feltételeket, amelyek mellett a fogyasztó és a hitelező felmondhatja a nyílt végű hitelmegállapodást, pontosítva, hogy az említett irányelv semmilyen felmondási jogot nem biztosít a zárt végű hitelszerződések tekintetében. E körülmények között a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének s) pontjában szereplő „felbontás jogára” való hivatkozást úgy kell értelmezni, hogy az az ezen irányelv 13. cikkében előírt felbontás jogára vonatkozik.

106 Ebből következik, hogy a 2008/48 irányelv nem ír elő semmilyen kötelezettséget arra vonatkozóan, hogy a hitelmegállapodásba bármilyen információt bele kellene foglalni a határozott időre kötött hitelmegállapodások felbontásával kapcsolatban.

107 Amint az az alapügyekben hozott előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, az ezen ügyekben szóban forgó szerződéseket határozott időre kötötték.

108 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok a 2008/48 irányelv hatálya alá tartozó megállapodásokat illetően nem állapíthatnak meg a szerződő felek tekintetében az ezen irányelvben elő nem írt kötelezettségeket, amikor az irányelv az e kötelezettségekkel érintett területen harmonizált rendelkezéseket tartalmaz (2016. november 9-i Home Credit Slovakia ítélet, C-42/15, EU:C:2016:842, 55. pont).

109 Márpedig a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése ilyen harmonizációt valósít meg azokat a tartalmi elemeket illetően, amelyeknek kötelező jelleggel szerepelniük kell a hitelmegállapodásban (2016. november 9-i Home Credit Slovakia ítélet, C-42/15, EU:C:2016:842, 56. pont).

110 Kétségtelen, hogy a tagállam nemzeti szabályozásában előírhatja a zárt végű hitelszerződések felmondásának lehetőségét. A 2008/48 irányelv 22. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikke (2) bekezdésének s) pontjával és 13. cikkével ugyanakkor ellentétes, ha

valamely tagállam szabályozása előírja annak kötelezettségét, hogy az ilyen hitelmegállapodásban fel kell tüntetni a 2008/48 irányelvben elő nem írt, hanem kizárólag az e nemzeti szabályozásban előírt felmondási jogot.

- 111 Mindemellett a 2000/48 irányelvvel nem ellentétes, ha a hitelmegállapodásban részes felek, akik közös megegyezéssel úgy határoztak, hogy az ezen irányelv 13. cikkében említett eseteken kívüli esetre előírják e hitelmegállapodás felmondásának jogát, ezt a jogot az említett szerződésben önkéntesen feltüntetik (lásd ebben az értelemben: 2016. november 9-i Home Credit Slovakia ítélet, C-42/15, EU:C:2016:842, 57. és 58. pont).
- 112 A fentiekre tekintettel a C-33/20. sz. ügyben és a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre, valamint a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg, hogy a hitelmegállapodás rendelkezzen valamennyi olyan helyzetről, amikor a hitelmegállapodás felei nem az említett irányelvben, hanem kizárólag a nemzeti szabályozásban előírt felmondási joggal rendelkeznek.

A C-155/20. sz. ügyben előterjesztett negyedik és a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésről

- 113 A C-155/20. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésével és a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2008/48 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a hitelező a fogyasztó elállási jogának az ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti gyakorlása során jogvesztésre hivatkozik, ha az ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelező adatok egyike nem szerepel a hitelmegállapodásban, és azt utólagosan sem közölték megfelelően, és ha e fogyasztó az elállási jogáról önhibáján kívül nem bírt tudomással.
- 114 E kérdések megválaszolása érdekében emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése második albekezdésének b) pontjából kitűnik – az elállásra nyitva álló tizennégy napos határidő csak akkor indul meg, amikor az ezen irányelv 10. cikke szerinti információkat a fogyasztó rendelkezésére bocsátották, amennyiben ez az időpont későbbi, mint a hitelmegállapodás megkötésének napja. Az említett 10. cikk felsorolja a hitelmegállapodásokban feltüntetendő információkat.
- 115 Amint az a jelen ítélet 108. pontjából kitűnik, a tagállamok a 2008/48 irányelv hatálya alá tartozó megállapodásokat illetően nem állapíthatnak meg a szerződő felek tekintetében az ezen irányelvben elő nem írt kötelezettségeket, amikor az irányelv az ezen kötelezettségekkel érintett területen harmonizált rendelkezéseket tartalmaz.
- 116 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 101. pontjában rámutatott, az elállási jog fogyasztó általi gyakorlásának időbeli feltételei a 2008/48 irányelv 14. cikke által megvalósított harmonizáció körébe tartoznak.
- 117 Következésképpen, mivel a 2008/48 irányelv nem ír elő semmilyen időbeli korlátozást az elállási jog fogyasztó általi gyakorlására abban az esetben, ha az említett információkat nem bocsátották a rendelkezésére, a nemzeti jog a tagállamban nem írhat elő ilyen korlátozást.

118 A C-155/20. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésre és a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a hitelező a fogyasztó elállási jogának e rendelkezés szerinti gyakorlása során jogvesztésre hivatkozik, ha az ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelező adatok egyike nem szerepel a hitelmegállapodásban, és azt utólagosan sem közölték megfelelően, függetlenül attól, hogy a fogyasztó az elállási jogáról önhibáján kívül nem bírt tudomással.

A C-155/20. sz. ügyben előterjesztett ötödik és a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett nyolcadik kérdésről

119 A C-155/20. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésével és a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett nyolcadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/48 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a hitelező érvényesen úgy tekinthesse, hogy a fogyasztó visszaélt az ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogával, amennyiben egyrészt az ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelező adatok egyike nem szerepelt a hitelmegállapodásban, és azt utólagosan sem közölték megfelelően, másrészt pedig a fogyasztó az elállási jogáról önhibáján kívül nem bírt tudomással.

120 E kérdések megválaszolása érdekében meg kell állapítani, hogy a 2008/48 irányelv nem tartalmaz az ezen irányelv által a fogyasztónak biztosított jogokkal való visszaélésre vonatkozó rendelkezéseket.

121 Mindemellett meg kell vizsgálni, hogy a fogyasztó elállási jogának a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti gyakorlását nem korlátozza-e az uniós jog azon általános elvének a jelen ügyben való alkalmazása, amely szerint a jogalanyok nem alkalmazhatják visszaélésszerűen vagy csalárd módon az uniós jogi normákat.

122 Amint a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, a visszaélésszerű magatartás bizonyításához egyrészt objektív körülmények együttese szükséges, amelyből az következik, hogy az uniós szabályozás által előírt feltételek formális tiszteletben tartása ellenére nem valósul meg a szabályozás célja, másrészt pedig egy szubjektív elem szükséges, amely azon szándékban áll, hogy az uniós szabályozáson alapuló előnyt az annak megszerzéséhez szükséges feltételek mesterséges módon való megteremtése útján szerezzék meg (2019. február 26-i T Danmark és Y Denmark ítélet, C-116/16 és C-117/16, EU:C:2019:135, 97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

123 A 2008/48 irányelv 14. cikke által követett célt illetően egyrészt meg kell állapítani, hogy az abban áll, hogy a fogyasztó az igényeinek leginkább megfelelő szerződést választhassa ki, és elállhasson az olyan szerződéstől, amelyről a megkötését követően, az elállási jog gyakorlására előírt gondolkodási időn belül kiderül, hogy nem felel meg a fogyasztó igényeinek (lásd analógia útján: 2019. december 19-i Rust-Hackner és társai ítélet, C-355/18–C-479/18, EU:C:2019:1123, 101. pont).

124 Másrészt, amint arra a főtanácsnok az indítványának 117. és 118. pontjában lényegében rámutatott, a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése második albekezdése b) pontjának célja annak biztosítása, hogy a fogyasztó megkapja a szerződéses kötelezettségvállalása terjedelmének értékeléséhez szükséges valamennyi információt, és hogy szankcionálja azt a hitelezőt, amely nem bocsátja a fogyasztó rendelkezésére az ezen irányelv 10. cikkében előírt információkat.

- 125 Az uniós fogyasztóvédelmi irányelvekben előírt szankciók célja ugyanis az, hogy visszatartsák az eladót vagy szolgáltatót attól, hogy az ezen irányelvek rendelkezések alapján a fogyasztókkal szemben őt terhelő kötelezettségeket megszegje (lásd analógia útján: 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 84. pont; 2020. november 25-i ítélet, C-269/19, EU:C:2020:954, 34. és 38. pont).
- 126 Következésképpen, ha az eladó vagy szolgáltató nem bocsátotta a fogyasztó rendelkezésére a 2008/48 irányelv 10. cikkében említett információkat, és ez utóbbi úgy dönt, hogy a szerződés megkötését követő tizennégy napon túl áll el a hitelmegállapodástól, ezen eladó vagy szolgáltató még akkor sem hivatkozhat joggal való visszaélésre az említett fogyasztóval szemben, ha a szerződés megkötése és az elállása között jelentős idő telt el.
- 127 A fenti megfontolásokra tekintettel a C-155/20. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésre és a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett nyolcadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a hitelező érvényesen úgy tekinthesse, hogy a fogyasztó visszaélt az ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogával, amennyiben az ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelező adatok egyike nem szerepelt a hitelmegállapodásban, és azt utólagosan sem közölték megfelelően, függetlenül attól, hogy a fogyasztó az elállási jogáról önhibáján kívül nem bírt tudomással.

A C-187/20. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdéstről

- 128 A C-187/20. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a hitelmegállapodásban közölni kell a peren kívüli panasz- vagy jogorvoslati eljárás megindításának lényeges alaki feltételeit, vagy elegendő, ha e tekintetben e megállapodás az internetről letölthető eljárási szabályzatra hivatkozik.
- 129 E tekintetben a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontja úgy rendelkezik, hogy a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell, hogy „a fogyasztó számára rendelkezésre áll-e peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás, és ha igen, akkor az milyen módon vehető igénybe”.
- 130 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2020. június 25-i Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände ítélet, C-380/19, EU:C:2020:498, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 131 Azon szövegkörnyezetet illetően, amelybe a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontja illeszkedik, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdése pontosítja, hogy az e rendelkezésben említett tájékoztatást, beleértve a fogyasztó rendelkezésére álló, peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárások igénybevételének módjait, világos és egyértelmű módon fel kell tüntetni.
- 132 Ebből következik, hogy a hitelmegállapodásban e tárgyban szereplő információnak kellően világosnak és teljesnek kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye a fogyasztók számára, hogy ilyen panaszt vagy jogorvoslatot nyújtsanak be, de nem kell az ilyen eljárásokra vonatkozó valamennyi eljárási szabályt megismételnie.

- 133 Ami a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdése t) pontjának célját illeti, meg kell állapítani, hogy e rendelkezés célja a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítása azáltal, hogy a fogyasztók a hitelezőkkel szembeni panaszait és jogorvoslati kérelmeiket önkéntes alapon alternatív vitarendezési eljárásokat kínáló szervek elé terjeszthessék (lásd analógia útján: 2020. június 25-i Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände ítélet, C-380/19, EU:C:2020:498, 26. pont).
- 134 E lehetőség kihasználása érdekében a fogyasztókat tájékoztatni kell a rendelkezésükre álló peren kívüli jogorvoslati mechanizmusokról. E tekintetben, jogvita felmerülése esetén a fogyasztóknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy hamar meg tudják állapítani, hogy a jogvita rendezésében mely peren kívüli vitarendezési fórumok rendelkeznek hatáskörrel, és hogy az érintett eladó vagy szolgáltató részt vesz-e az ilyen fórum közreműködésével indított eljárásban, vagy sem (lásd analógia útján: 2020. június 25-i Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände ítélet, C-380/19, EU:C:2020:498, 27. pont).
- 135 A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdése t) pontjának célja tehát egyrészt annak biztosítása, hogy a fogyasztó a tények teljes ismeretében eldönthesse, hogy célszerű-e bírósági úton kívüli panasz- és jogorvoslati eljáráshoz folyamodnia, másrészt pedig, hogy a hitelmegállapodásban szereplő információk alapján ténylegesen lehetősége legyen ilyen panasztételi vagy jogorvoslati eljárás megindítására.
- 136 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 94. pontjában rámutatott, e célból alapvető fontosságú, hogy a fogyasztó tájékoztatást kapjon először is a rendelkezésére álló valamennyi peren kívüli panasz- vagy jogorvoslati eljárásról és adott esetben az egyes eljárások költségeiről, másodsor pedig arról, hogy a panaszt vagy jogorvoslati kérelmet postai úton vagy elektronikus úton kell-e benyújtani, harmadszor arról a fizikai vagy elektronikus címről, amelyre az ilyen panaszt vagy jogorvoslati kérelmet el kell küldeni, negyedszer pedig azon egyéb alaki feltételekről, amelyeknek e panasznak vagy jogorvoslati kérelemnek meg kell felelnie.
- 137 Ami az előző pontban említett információkat illeti, nem elegendő, ha a hitelmegállapodás csupán az interneten hozzáférhető eljárási szabályzatra vagy a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárások részletes szabályaira vonatkozó más jogi aktusra vagy dokumentumra hivatkozik (lásd analógia útján: 2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet (C-66/19, EU:C:20:242, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 138 A fenti megfontolások összességére tekintettel a C-187/20. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak fel kell tüntetnie a fogyasztó rendelkezésére álló valamennyi peren kívüli panasz- vagy jogorvoslati eljárásra vonatkozó lényeges információka és adott esetben az egyes eljárások költségeit, azt, hogy a panaszt vagy jogorvoslati kérelmet postai úton vagy elektronikus úton kell-e benyújtani, azt a fizikai vagy elektronikus címet, amelyre az ilyen panaszt vagy jogorvoslati kérelmet el kell küldeni, valamint azon egyéb alaki feltételeket, amelyeknek e panasznak vagy jogorvoslati kérelemnek meg kell felelnie. Ezen információkat illetően nem elegendő, ha a hitelmegállapodás csupán az interneten hozzáférhető eljárási szabályzatra vagy a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárások részletes szabályaira vonatkozó más jogi aktusra vagy dokumentumra hivatkozik.

A költségekről

- 139 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikke (2) bekezdésének a), c) és e) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak adott esetben világos és egyértelmű módon tájékoztatást kell nyújtania arról, hogy az ezen irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásról” van-e szó, és hogy e szerződés zárt végű-e.
- 2) A 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg, hogy az ezen irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásnak”, amely kizárólag valamely áru értékesítésére irányuló szerződés finanszírozására irányul, és úgy rendelkezik, hogy a hitelösszeget ezen áru eladója részére fizetik ki, fel kell tüntetnie, hogy a fogyasztó a kifizetett összeg erejéig mentesül a vételár megfizetésére vonatkozó kötelezettsége alól, és az eladónak – a vételár teljes kiegyenlítése esetén – a megvásárolt terméket ki kell adnia a fogyasztó részére.
- 3) A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak konkrét százalékos mérték formájában kell közölnie az e szerződés megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, és konkrétan ismertetnie kell a késedelmi kamatláb kiigazításának mechanizmusát. Abban az esetben, ha a szóban forgó hitelmegállapodás felei megállapodtak abban, hogy a késedelmi kamatláb a tagállam központi bankja által meghatározott és könnyen hozzáférhető hivatalos lapban kihirdetett alapkamatláb változásától függően módosul, elegendő e szerződésben az említett alapkamatlábra hivatkozni, feltéve hogy a késedelmi kamatlábnak az alapkamatláb alapján történő kiszámításának módját e szerződés ismerteti. E tekintetben két feltételnek kell teljesülnie. Először is, e számítási módszer bemutatásának könnyen érthetőnek kell lennie a pénzügyi szakismeretekkel nem rendelkező átlagfogyasztó számára, és lehetővé kell tennie számára, hogy az ugyanezen szerződésben nyújtott tájékoztatás alapján kiszámítsa a késedelmi kamatlábat. Másodszor, a nemzeti rendelkezések által meghatározott, fent említett alapkamatláb módosítása gyakoriságának szintén szerepelnie kell a szóban forgó hitelmegállapodásban.
- 4) A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezés kiszámítására szolgáló, az átlagfogyasztó számára könnyen érthető konkrét számítási módot annak érdekében, hogy a fogyasztó az e szerződésben adott tájékoztatás alapján meghatározhassa a fizetendő ellentételezés összegét.

- 5) A 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg, hogy a hitelmegállapodás rendelkezzen valamennyi olyan helyzetről, amikor a hitelmegállapodás felei nem az említett irányelvben, hanem kizárólag a nemzeti szabályozásban előírt felmondási joggal rendelkeznek.
- 6) A 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a hitelező a fogyasztó elállási jogának e rendelkezés szerinti gyakorlása során jogvesztésre hivatkozik, ha az ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelező adatok egyike nem szerepel a hitelmegállapodásban, és azt utólagosan sem közölték megfelelően, függetlenül attól, hogy e fogyasztó az elállási jogáról önhibáján kívül nem bírt tudomással.
- 7) A 2008/48 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a hitelező érvényesen úgy tekinthesse, hogy a fogyasztó visszaélt az ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogával, amennyiben az ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelező adatok egyike nem szerepelt a hitelmegállapodásban, és azt utólagosan sem közölték megfelelően, függetlenül attól, hogy a fogyasztó az elállási jogáról önhibáján kívül nem bírt tudomással.
- 8) A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak fel kell tüntetnie a fogyasztó rendelkezésére álló valamennyi peren kívüli panasz- vagy jogorvoslati eljárásra vonatkozó lényeges információka és adott esetben az egyes eljárások költségeit, azt, hogy a panaszt vagy jogorvoslati kérelmet postai úton vagy elektronikus úton kell-e benyújtani, azt a fizikai vagy elektronikus címet, amelyre az ilyen panaszt vagy jogorvoslati kérelmet el kell küldeni, valamint azon egyéb alaki feltételeket, amelyeknek e panasznak vagy jogorvoslati kérelemnek meg kell felelnie. Ezen információkat illetően nem elegendő, ha a hitelmegállapodás csupán az interneten hozzáférhető eljárási szabályzatra vagy a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárások részletes szabályaira vonatkozó más jogi aktusra vagy dokumentumra hivatkozik.

Aláírások